

Sarkomy měkkých tkání – slovo úvodem

Jan Žaloudík

Lékařská fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Onkologie 2010; 4(5): 292

Sarkomy měkkých tkání jsou poměrně samostatnou skupinou nádorů svým mezenchymálním původem, především však svým biologickým chováním a klinickým průběhem onemocnění, dosti odlišným od zhoubných nádorů epiteliálního původu. Představují jen asi jedno procento všech zhoubných nádorových onemocnění, takže v našem systému disperzní onkologické péče se s nimi lékaři zpravidla setkávají jen zřídka. Také povědomí veřejnosti o existenci sarkomů a jejich příznacích je velmi nízké. Spolu s pestrostí výskytu sarkomů v různých lokalitách organismu i rozdílnými vlastnostmi jejich četných histologických typů to vše společně znamená, že často je na ně nahlíženo jako na nádory zvláštní, raritní, s méně předvídatelným vývojem a jednotlivé případy jsou pak řešeny podle lokálních podmínek a kazuistických zkušeností. Vážne tak nezřídka jejich časný záchyt, cílená diagnostika i systematický léčebný postup. Stále velmi vysoký je počet recidiv po nezajištěných operačních výkonech prováděných bez důkladné předoperační diagnostiky typu i rozsahu sarkomu. Vysoká je rezistence těchto nádorů k léčbě zářením či cytostatiky. Nezládnuté sarkomové expanze pokročilých a recidivujících onemocnění nezřídka představují velmi dramatické a viditelné obrazy lidského utrpení i lékařské bezmoci. Výzkum sarkomů je ve srovnání se záplavou vědeckých i firemních

projektů zabývajících se nejčastějšími karcinomy či hemoblastomy skoro zanedbatelný.

Pro zlepšení stavu není jiná cesta než vyšší informovanost jak odborníků, tak ovšem i laiků, koncentrace těchto nádorových onemocnění do center a vyšší zájem o hodnocení výsledků i příčin častého neúspěchu. Série článků v tomto čísle časopisu má pomoci aktualizovat praktické poznatky o diagnostice a léčbě sarkomů, sjednotit současné postupy i podnítit zájem o tuto problematiku, zejména mezi mladšími lékaři. Osloveni byli záměrně autoři z pracovišť, která řeší desítky případů sarkomů měkkých tkání ročně, aby jejich doporučení vedla praktická zkušenost, nikoli jen kompilace načteného. Zvláštní pozornost je třeba věnovat správné kategorizaci sarkomů a prognostickým faktorům. Sarkomy jsou ostatně jedinými solidními nádory, u kterých o stadiu spolurozhoduje také stupeň malignity čili histologický grading. Zásadní prognostický význam má také histologický typ sarkomu a oba tyto znaky mají zásadně určovat léčebný postup, včetně kombinovaných zajišťovacích postupů. Nepochybně nás však podrobnější rozpoznání sarkomových entit teprve čeká v souvislosti s rozvojem molekulární a genové diagnostiky. Na druhé straně je zřejmé, že v nejbližších letech nepřinesou u sarkomů zásadní zlepšení převratné léčebné technologie nebo nové preparáty, nýbrž pouze systematické dodržování již ově-

řených diagnostických a terapeutických zásad, mnohdy a mnohde nerespektovaných. Častější odbornou diskuzí na toto téma je možnost dosáhnout nejen tříbení odborných názorů, ale i lepšího povědomí o těchto onemocněních již v první linii záchytu, případně i v onkologické osvětě. Vždyť i nádory se statisticky relativně nižším výskytem v populaci jsou pro postižené jednotlivce dominantním a stoprocentním problémem. A snad jsme se již v onkologii dostatečně přesvědčili, že solidní zhoubné nádory léčí především informovanost, dobrá organizace a propracovanost zavedených diagnostických a léčebných postupů, nikoli pouhé novinky chemie a farmacie, jak se klinické onkologii stále rádo podsouvá. Znalosti, dovednosti a technologie musejí zůstat v medicíně v rovnováze, o ekonomické přiměřenosti nemluvě.

prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc.

Lékařská fakulta Masarykovy univerzity
Kamenice 5, 625 00 Brno
jan.zaloudik@gmail.com

